

ผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบ ผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ สำหรับครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะการเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา*

รักษิต สุทธิพงษ์¹ นริศรา เลือกล้าย² วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์³ วิลาวัลย์ สมยาโรน⁴

ณัฐวดี สัพโส⁵ ธิดาวัลย์ อุ่นกอง⁶ วรรณกร พรประเสริฐ⁷

(วันที่รับบทความ: 11 ตุลาคม 2562; วันที่แก้ไขบทความ: 11 ธันวาคม 2562; วันที่ตอบรับบทความ: 23 มกราคม 2563)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะการเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะการเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูจำนวน 30 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถามความพึงพอใจ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การสรุปอุปนัย การคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) วิธีการแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) ข้อดีและข้อจำกัดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) แนวทางการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูมีความพึงพอใจต่อการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

คำสำคัญ: การนิเทศติดตาม, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, เครือข่ายสังคมออนไลน์

* บทความวิจัย สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา, 2562

^{1,6} ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา, E-mail: ruksit_s@hotmail.com

^{2,3,4,5,7} อาจารย์, สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

Supervision Outcomes of Active Learning Management by Using Professional Learning Community and Social Network for the Teachers in the Teacher Production Project for Local Development in the Career-entry Stage, under the Office of Basic Education School, Phayao Province*

*Ruksit Suttipong¹ Narissara Suaklay² Wilaiporn Rittikoop³ Wilawan Somyaron⁴
Natthawut Sabphaso⁵ Thidawan Unkong⁶ Wannakorn Phornprasert⁷*

(Received: October 11, 2019; Revised: December 11, 2019; Accepted: January 23, 2020)

Abstract

The purposes of this research were to 1) explore the supervision outcomes of active learning management by using professional learning community and social network for the teachers in the teacher production project for local development in the career-entry stage, under the Office of Basic Education School, Phayao Province and 2) investigate the satisfaction of the teachers towards the supervision of active learning management by using professional learning community and social network for the teachers in the teacher production project for local development in the career-entry stage, under the Office of Basic Education School, Phayao Province. The sample of the study was a group of 30 teachers. They were chosen by using purposive sampling. The research instruments were a structured interview and a questionnaire, based on Likert's five-rating scale. The data were analyzed by using content analysis, inductive analysis, mean, and standard deviation.

The findings were as follows:

1. Regarding the supervision outcomes of active learning management by using professional learning community and social network, it consisted of 5 aspects: 1) problems occurred during the learning activity management, 2) the solutions of problems in learning activity management, 3) the outcomes of learning activity management, 4) benefits and limitations of learning activity management, and 5) guidelines for the development of learning activities.

2. The satisfaction of the teacher towards the supervision of active learning management by using professional learning community and social network, both overall and each aspect, was at the highest level.

Keywords: Supervision, Active Learning Management, Professional Learning Community, Social Network

* Research Article from Education Program, School of Education, University of Phayao, 2019

^{1,6} Assistant Professor, Education Program, School of Education, University of Phayao, E-mail: ruksit_s@hotmail.com

^{2,3,4,5,7} Lecturer, Education Program, School of Education, University of Phayao

ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับภาวะการแข่งขันสูง รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นในการพัฒนาคนไทยให้เป็นคนที่สมบูรณ์จึงต้องอาศัยครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ มีคุณลักษณะความเป็นครูดี ครูเก่ง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู แต่อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาในการพัฒนาครูที่ผ่านมา คือครูขาดการนิเทศติดตามและประเมินผลการนำความรู้ไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรในการพัฒนาครูมีความซ้ำซ้อน และสาระในการพัฒนาครูไม่ตรงกับความต้องการของครู ทำให้ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง นอกจากนี้ยังใช้วิธีการพัฒนาครูในรูปแบบเดิมโดยใช้การอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ แต่ขาดการพัฒนาด้านทักษะ ทำให้ครูขาดทักษะการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งการใช้สื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย ส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ และการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงได้มีโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยได้มอบหมายให้สถาบันผลิตครูในพื้นที่เป็นหน่วยพัฒนาครู มีหน้าที่ในการพัฒนาและนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในสถานศึกษา ซึ่งวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ในฐานะหน่วยพัฒนาครูได้เข้าร่วมกับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการฝึกอบรมและพัฒนาครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะเข้าสู่วิชาชีพ เครือข่ายภาคเหนือตอนบน รุ่นที่ 1 พ.ศ. 2559 และรุ่นที่ 2 พ.ศ. 2560 โดยมีเป้าหมายการฝึกอบรม คือ ต้องการให้ครูมีคุณลักษณะความเป็นครูในศตวรรษที่ 21 มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีการบูรณาการแหล่งเรียนรู้ที่เป็นอัตลักษณ์เชิงพื้นที่เข้าสู่ห้องเรียน เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในชุมชนผ่านการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน มุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ประกอบกับการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การนิเทศจึงถือเป็นเทคนิคที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้ครูมีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น แต่ปัญหาในการนิเทศภายในโรงเรียนนั้นพบว่ายังขาดบุคลากรที่จะทำการนิเทศ หรือผู้นิเทศมีงานที่รับผิดชอบมาก ไม่มีเวลาในการนิเทศ ส่งผลให้การนิเทศไม่ต่อเนื่อง ขาดการยอมรับและการวางแผน อีกทั้งยังขาดการสื่อสารและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการนิเทศ (พรรณทิพย์ เกษเจริญคุณ, 2559) ดังนั้นหน่วยพัฒนาครูมหาวิทยาลัยพะเยา จึงได้ประยุกต์ใช้แนวคิดการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบผสมผสาน (Thorne, K., 2003) โดยกำหนดให้อาจารย์นิเทศก์ได้ดำเนินการนิเทศทั้งแบบออฟไลน์ (offline) คือการให้คำปรึกษาในห้องเรียนแบบเผชิญหน้า (face-to-face tutoring) และแบบออนไลน์ (online) คือการให้คำปรึกษาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-tutoring, e-coaching or e-mentoring) โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network)

ที่เป็นที่นิยม อาทิ Facebook, Line, Google for Education เพื่อทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างครูกับอาจารย์ (ณัฐวัฒน์ วงศ์วิลาสนุรักษ์, 2553; Safko & Brake, 2010) ประกอบกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถเชื่อมต่อกับโทรศัพท์มือถือและคอมพิวเตอร์ได้ทุกที่ทุกเวลา ถือเป็นการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู (Professional Learning Community) ให้ครูได้เรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้งครูสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มที่ตามศักยภาพ (วิจารณ์ พานิช, 2555)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อให้ครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะเวลาเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา สามารถนำเสนอแนะจากการนิเทศไปใช้เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งสารสนเทศที่ได้มาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะเวลาเข้าสู่วิชาชีพ เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการฝึกอบรม เพื่อให้การพัฒนาครูมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

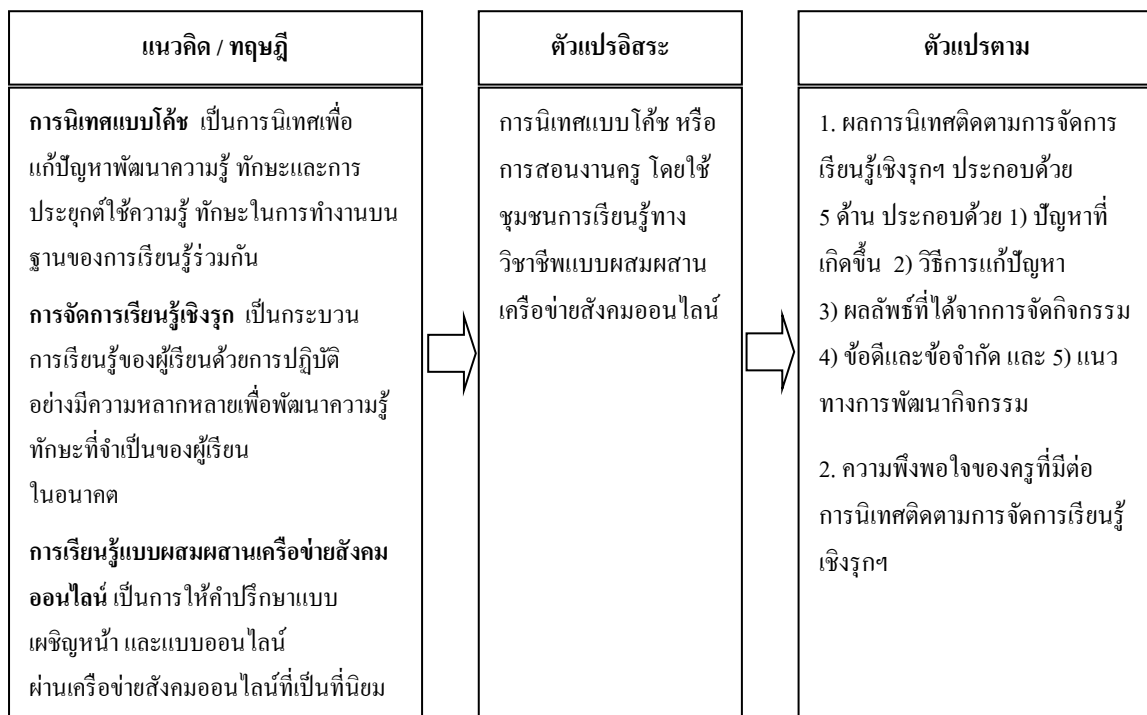
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ สำหรับครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะเวลาเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ สำหรับครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะเวลาเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ สำหรับครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะเวลาเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบโค้ช (Costa and Garmston, 2002; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2553) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (เนาวนิตย์ สงคราม, 2555; และจิรา อรรพร, 2555) การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Thorne, K., 2003) เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Safko &

Brake, 2010; และณัฐวัฒน์ วงศ์วิลาสนุรักษ์, 2553) มาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย แสดง
ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และเพื่อให้ผลการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ สำหรับครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะการเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ ครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะการเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะการเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา รวมทั้งสิ้น 30 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีคุณสมบัติประกอบด้วย เป็นครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนา

ท้องถิ่นที่ได้บรรจุ ในปี พ.ศ. 2560 และได้รับการนิเทศติดตามโดยคณะอาจารย์วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

1.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อทำการกำหนดขอบเขตของประเด็นคำถาม

2) สร้างประเด็นคำถามได้จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 2.1) ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.2) วิธีการแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.3) ผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.4) ข้อดีและข้อจำกัดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 2.5) แนวทางการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้

3) ผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อคำถาม

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ จำนวน 5 ข้อ

1.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction)

2. การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ สำหรับครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะการเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ ครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะการเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะการเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา รวมทั้งสิ้น 30 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีคุณสมบัติประกอบด้วย เป็นครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนา

ท้องถิ่นที่ได้รับบรรจุ ในปี พ.ศ. 2560 และได้รับการนิเทศติดตามโดยคณะอาจารย์วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

2.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อทำการสังเคราะห์ประเด็นคำถาม ได้จำนวนทั้งสิ้น 4 ด้าน

2) นำประเด็นทั้ง 4 ด้าน มาสร้างเป็นข้อคำถาม ด้านละ 5 ข้อ รวมจำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ

3) ผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อคำถาม

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ วิชาที่สอน ระดับชั้นที่สอน และโรงเรียนที่สอน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

2.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษานิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ สำหรับครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะการเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา สามารถสรุปได้ตามประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระวิชากับอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น มีรายละเอียด คือ รูปแบบการสอนโดยทั่วไปของครูไม่เหมาะสมกับลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ฯ ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถคิดแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ผลงานแบบบูรณาการอัตลักษณ์ชุมชนในรายวิชาได้ โดยเฉพาะกับผู้เรียนที่เรียนรู้ช้า ขาดความพร้อมในการลงมือปฏิบัติ ทำให้การจัดการเรียน

การสอนไม่เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ ประกอบกับครูมีภาระงานจำนวนมาก ทำให้ครูไม่มีเวลาเตรียมการเรียนการสอน ส่งผลต่อความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน

ประเด็นที่ 2 วิธีการแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระวิชากับอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น มีรายละเอียด คือ ปรับกระบวนการและรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฯ ให้สอดคล้องกับการประเมินตามสภาพจริง ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดแก้ปัญหาและลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจในแต่ละช่วงวัย ใช้ความคิดสร้างสรรค์และเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการเพิ่มมูลค่าให้ได้ ผลผลิตตามที่ต้องการ สร้างความเข้าใจและความตระหนักกับผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีปัจจัยความสำเร็จ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น

ประเด็นที่ 3 ผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระวิชากับอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น มีรายละเอียด คือ ผู้เรียนได้รู้ถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและร่วมกันระดมสมองเพื่อแก้ปัญหา ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนรู้และการมีทักษะการใช้ชีวิต มีความกล้าแสดงออก ภูมิใจในตนเองและเข้าใจอัตลักษณ์ของชุมชน ได้ผลผลิตจากการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระวิชากับอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่นไปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อนำไปใช้ในครัวเรือน ชุมชนสามารถสร้างรายได้ ทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักในสังคม เป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้

ประเด็นที่ 4 ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระวิชากับอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น มีรายละเอียด คือ ข้อดี ได้แก่ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากลงมือปฏิบัติจริง มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ได้ความรู้ในสาระวิชาบูรณาการกับการทำงานและฝึกกระบวนการคิดทำงานร่วมกัน เห็นคุณค่าของชุมชน และข้อจำกัด ได้แก่ พื้นฐานการเรียนรู้ ทักษะการใช้ภาษา การคิดและการสื่อสารของผู้เรียนแต่ละช่วงวัยไม่เท่ากัน ขาดทักษะในการปฏิบัติ มีเวลาในการปฏิบัติจำกัดและไม่ต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงและแก้ไขผลผลิตของผู้เรียนให้ดีขึ้นได้

ประเด็นที่ 5 แนวทางการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระวิชากับอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น มีรายละเอียด คือ ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฯ วางแผนกิจกรรมบูรณาการความรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามบริบทของชุมชน ให้โรงเรียนและชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานที่เป็นนวัตกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีความเป็นสากล อนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและเครือข่ายศิษย์เก่า เพื่อเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ สำหรับครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะการเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฯ ในภาพรวม

รายการ (ด้านที่)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์	4.84	0.40	มากที่สุด
2. ความรู้ความสามารถของอาจารย์นิเทศก์ในการโค้ช โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์	4.76	0.46	มากที่สุด
3. กระบวนการของการนิเทศ โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์	4.57	0.58	มากที่สุด
4. ระยะเวลาและสถานที่/บรรยากาศในการนิเทศ โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์	4.61	0.63	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.70	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, $SD = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ รองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถของอาจารย์นิเทศก์ในการโค้ช โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ และด้านระยะเวลาและสถานที่/บรรยากาศในการนิเทศ โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือด้านกระบวนการของการนิเทศ โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายได้ตามประเด็น ดังนี้

1. ผลการศึกษานิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ สำหรับครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะการเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา

ประเด็นที่ 1 พบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระวิชากับอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ รูปแบบการสอนโดยทั่วไปของครูไม่เหมาะสมกับลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถคิดแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ผลงานแบบบูรณาการอัตลักษณ์ชุมชนในรายวิชาได้ โดยเฉพาะกับผู้เรียนที่เรียนรู้ช้า ขาดความพร้อมในการลงมือปฏิบัติ ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ ประกอบกับครูมีภาระงานจำนวนมาก ทำให้ครูไม่มีเวลาเตรียมการเรียนการสอน ส่งผลต่อความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะครูที่บรรจุใหม่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบบูรณาการความรู้กับอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่นให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย รวมทั้งยังไม่สามารถปรับตัวในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายและการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของทศวรรณ คำทองสุข (2550) ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่มีการวิจัยมี 2 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอดแทรกชีวิตจริงเข้ากับเนื้อหาวิชาที่เรียน 2) รูปแบบการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กับภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น ประกอบกับอัญชลี อุดรจิ และพงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2559) ที่พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือเรื่องการผลิตสื่อการเรียน เทคนิคและวิธีการใช้ การใช้สื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้

ประเด็นที่ 2 พบว่า มีวิธีการแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระวิชา กับอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ ปรับกระบวนการและรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับการประเมินตามสภาพจริง ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดแก้ปัญหาและลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจในแต่ละช่วงวัย ใช้ความคิดสร้างสรรค์และเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการเพิ่มมูลค่าให้ได้ผลผลิตตามที่ต้องการ สร้างความเข้าใจและความตระหนักกับผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีปัจจัยความสำเร็จ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่บรรจุใหม่ได้รับความรู้จากการฝึกอบรมและการโค้ชจากอาจารย์นิเทศก์ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนจนเกิดการเรียนรู้และการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการกับอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น โดยได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับจิรภา อรพร (2556) ที่พบว่า

รูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์ ที่พัฒนาขึ้นมี 9 องค์ประกอบ คือ 1) บทบาทผู้สอน 2) บทบาทผู้เรียน 3) ระบบจัดการเรียนรู้ 4) เนื้อหาของบทเรียน 5) การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 6) การติดต่อสื่อสารผ่านเทคโนโลยี 7) กระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ 8) การสะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียน 9) การวัดและการประเมินผล เป็นไปตามที่ เอกนถุน บางท่าไม้ (2560) ที่พบว่า รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มีขั้นตอนดังนี้ 1) วางแผนการเรียนรู้ 2) สร้างแรงจูงใจในการใช้อินเทอร์เน็ตเชิงสร้างสรรค์ 3) ให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายทางการเรียน 4) นำเสนอแนวทางของตนเอง 5) นำเสนอกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์ 6) สนับสนุนการสืบเสาะหาความรู้ 7) นำเสนอผลงานจากสถานการณ์ตัวอย่างที่กำหนด 8) ประเมินผลในลักษณะสังคมมิติ และ 9) สรุปคุณลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ตเชิงสร้างสรรค์ ส่งผลให้พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น

ประเด็นที่ 3 พบว่า มีผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระวิชากับอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้เรียนได้รู้ถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและร่วมกันระดมสมองเพื่อแก้ปัญหา ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนรู้และการมีทักษะการใช้ชีวิต มีความกล้าแสดงออก ภูมิใจในตนเองและเข้าใจอัตลักษณ์ของชุมชน ได้ผลผลิตจากการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระวิชากับอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่นไปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อนำไปใช้ในครัวเรือน ชุมชนสามารถสร้างรายได้ ทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักในสังคม เป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้เรียนสนุกกับการเรียนรู้ ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความถนัดและสนใจ โดยครูใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบบูรณาการสาระวิชากับอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงภายในตัวผู้เรียนและชุมชน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของปิยะทิพย์ สุริยันต์ (2558) ที่พบว่า การสอนสามารถจำแนกตามบริบทของชุมชนเมืองและชุมชนชนบท โดยอาศัยการร่วมมือในการออกแบบการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน โดยใช้แนวคิดชุมชนเป็นฐาน มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) ชุมชน 2) นักศึกษา 3) อาจารย์ 4) เนื้อหา 5) การออกแบบ 6) การสร้างชิ้นงาน เช่นเดียวกันกับพัชรา เข้มสำราญ และสุเทพ อ่วมเจริญ (2560) ที่พบว่า กระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ เป็นการร่วมมือร่วมพลังของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ 1) การเสริมสร้างความรู้ 2) การออกแบบกิจกรรม 3) การจัดกิจกรรมตามที่ออกแบบ 4) การประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และหลังการทดลองใช้ พบว่า ความรู้และความสามารถในการจัดกิจกรรมแนะแนวของครูสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางที่ระดับ .01

ประเด็นที่ 4 พบว่า ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระวิชา กับอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น มีข้อดี คือ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากลงมือปฏิบัติจริง มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ได้ความรู้ในสาระวิชาบูรณาการกับการทำงานและฝึกกระบวนการคิด ทำงานร่วมกัน เห็นคุณค่าของชุมชนและมีข้อจำกัด คือ พื้นฐานการเรียนรู้ ทักษะการใช้ภาษา การคิด และการสื่อสารของผู้เรียนแต่ละช่วงวัยไม่เท่ากัน ขาดทักษะในการปฏิบัติ มีเวลาในการปฏิบัติจำกัดและไม่ต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงและแก้ไขผลผลิตของผู้เรียนให้ดีขึ้นได้ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระวิชา กับอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น ตรงกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน จึงเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย เป็นการสร้างสรรค์ผลงานให้ชุมชนซึ่งในทางตรงกันข้าม หากมีเวลาในการเรียนรู้จำกัด หรือขาดทักษะในการทำงาน ไม่เข้าใจปัญหาชุมชนก็อาจทำให้ผู้เรียนไม่สามารถบรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้ได้เช่นกัน สอดคล้องกับแนวคิดของณัชนัน แก้วชัยเจริญกิจ (2550) ได้กล่าวถึง บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของ Active Learning ดังนี้ 1) จัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนสะท้อนความต้องการในการเรียน 2) สร้างบรรยากาศมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน 3) จัดกิจกรรมการสอนให้ต่อเนื่อง เน้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ 4) จัดสภาพแวดล้อมให้เกิดความร่วมมือ 5) จัดกิจกรรมให้ท้าทาย ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย 6) วางแผนการสอนทั้งในส่วนของเนื้อหาและกิจกรรมให้ชัดเจน 7) ครูเปิดใจกว้างยอมรับในความสามารถและการแสดงออกของผู้เรียน อีกทั้งศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคเหนือ (2561) ยังได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้นและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ใช้กระบวนการคิดและลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองตามสถานการณ์นั้น เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน การเรียนรู้ที่เป็นความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์และแนวทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล

ประเด็นที่ 5 พบว่า มีแนวทางการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระวิชา กับอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฯ วางแผนกิจกรรมบูรณาการความรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามบริบทของชุมชน ให้โรงเรียนและชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานที่เป็นนวัตกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีความเป็นสากล อนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและเครือข่ายศิษย์เก่า เพื่อเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีคุณภาพ

มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ มีจิตวิญญาณความเป็นครู เข้าใจความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม พัฒนาตนเองตลอดเวลาให้เป็นครูผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยใช้เทคโนโลยีเป็น ฐานการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอัญชลี อุดรกิจและพงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2559) ที่พบว่า แนวทาง ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มี 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน 3) ด้านการพัฒนาวิชาการ 4) ด้านการพัฒนา สถานศึกษา 5) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นไปตามงานวิจัยของ วาสนา ทองทวีชัยยศ (2560) ที่พบว่า 1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ โครงสร้างองค์กร บรรยากาศองค์กรและ วัฒนธรรมองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ชุมชนการ เรียนรู้ทางวิชาชีพแบบผสมผสานเครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการนิเทศติดตามการ จัดการเรียนรู้เชิงรุกฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากอาจารย์นิเทศก์ได้ใช้การ นิเทศแบบโค้ช หรือการสอนงานโดยให้คำปรึกษาแบบกัลยาณมิตรกับครูที่บรรจุใหม่ ตามกระบวนการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทั้งแบบเผชิญหน้าและใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการนิเทศติดตามเพื่อไม่ให้ กระทบเวลาปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สอดคล้องกับข้อเสนอแนะการพัฒนาครูของสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา (2553) ที่เสนอให้มีรูปแบบการพัฒนาครูที่ใช้วิธีการที่หลากหลายไม่ให้ส่งผลกระทบ ต่อการเรียนการสอนของครู ใช้สถานที่จริงเป็นพื้นที่ฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง โดยมี พี่เลี้ยงเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าไปเป็นที่ปรึกษาในโรงเรียนเพื่อช่วยชี้แนะและลดการนำครูมาอบรมนอกโรงเรียน ประกอบกับสุขวสา ภาภูตานนท์ ณ มหาสารคาม และสุทธิพงศ์ หกสุวรรณ (2561) ได้ทำการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจด้านกระบวนการของระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ ด้านประสิทธิภาพของ ระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ ครูนิเทศและครูฝึกในสถานประกอบการมีระดับความพึงพอใจระดับมาก อีกทั้งผลงานวิจัยของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคเหนือ (2561) ยังพบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยรวมระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อการนิเทศ สร้างความรู้ความเข้าใจ โดยรวมระดับมากเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฯ สรุปได้ว่าปัญหาของครู คือ การขาดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการกับอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงขอให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. หน่วยพัฒนาครู ควรมีระยะเวลาให้ครู ในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะเข้าสู่วิชาชีพ ได้มีโอกาสในการปรับปรุงและพัฒนาผลงานของผู้เรียนและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดเวทีนำเสนอผลงานของผู้เรียนเพื่อประเมินการเรียนรู้และให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำไปสู่การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูในโครงการผลิตครู เพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะการเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศติดตาม โดยใช้ระบบนิเทศออนไลน์ครู ในโครงการผลิตครู เพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะการเข้าสู่วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา

เอกสารอ้างอิง

- จิรภา อรรถพร. (2556). การพัฒนารูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ณัฐวัฒน์ วงศ์วิลาสนุรักษ์. (2553). การสร้างตราเฉพาะบุคคลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์สมัยใหม่ (Social Media: Tool for Enhancing Business Competency). วารสารนักบริหาร, 30(4), 99 - 105.
- ณชนัน แก้วชัยเจริญกิจ. (2550). ภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา: บทบาทของครูกับ Active Learning. สืบค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2562, จาก <https://genedu.kku.ac.th>.
- พัศวรรณ คำทองสุข. (2550). การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ: การวิเคราะห์ทฤษฎีและการวิเคราะห์เนื้อหา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เนาวนิตย์ สงคราม. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อสร้างองค์ความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนิสิตนักศึกษาครุศาสตรบัณฑิต ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. รายงานการวิจัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปิยะทิพย์ สุริยันต์. (2558). รูปแบบการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ฐานชุมชน ในรายวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์พื้นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พรรณทิพย์ เกษเจริญคุณ. (2559). ปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- พัชรา เข้มสำราญ และสุเทพ อ่วมเจริญ. (2560). กระบวนทัศน์การพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 12(2), 103-115.
- วาสนา ทองทวยังยศ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ตลาดพลับลิเคชั่น.
- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษภาคเหนือ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2561). รายงานผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบ *Active Learning* โดยใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2562, จาก <https://bit.ly/2maU6Ba>
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). การเสริมสร้าง ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนการนิเทศ แบบให้คำชี้แนะ (*Coaching*). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ: פרקหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: פרקหวานกราฟฟิค.
- สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ, สุชาวสา ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม. (2561). การศึกษาผลการใช้ระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์. วารสารสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 4(2), 366-376.
- อัญชลี อุดรกิจ และพงษ์ธร สิงห์พันธ์. (2559). สภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วารสารบริหารการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 16(1), 279-292.
- เอกณณ บางท่าไม้. (2560). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย, 37(1), 93-118.

- Costa and Garmston. (2002). *Developing Minds, A Resource Book for Teaching Thinking*. (3rd ed.). The United States of America: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Safko, L. & Brake, D. K. (2010). *Social media bible*. Hoboken, NJ: Johnwiley & Sons.
- Thorne, K. (2003). *Blended learning: how to integrate online and traditional learning*. London: Kogan Page.
